

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מד.

עין משפט
נר מצוה

קלמ' א ב מיי' פט' מזהל
עדות ה' ז סמג
לאוין קט טוש"ע ח"מ סי' לו
סעיף ז'
קמ' ג מיי' פ"ה מהל' גזילה
ה' ה סמג עשין עג
טוש"ע ח"מ סי' שסא סעיף
ז'

קמא ד מיי שם פ"צ הל'
א קמג שם טווש"ע
ח"מ סי' שנג סעיף ד וסי'
שא סעיף ז וסי' שאב סעיף
א:

רבינו גרשום (המשך)

[illegible]

דְּרוּקָא מכר דהוה ליה יאוש ושיניו רשותו פ"ה וכגון שמכר
ראובן ללוי שלא באחריות וגרסה דפירש כן משום דלא
באחריות הי שמעון נוגע בעדות דאע"ג דהו יאוש ושיניו רשות
מפיק לה שמעון מלוי כיון דלין שום הפסד ללוי שיחזור על ראובן^א
אבל בקרקע וי דלמינה יאוש ושיניו
רשות הדרה לה כדפ"ה דלין דלין מעיל
יאוש וי בקרקע^ב וקשה לר"י דצירושל^ג
(דנלאס פ"ו) אמר דליאוש דמכר
בקרקע דאע"פ שאינה נגזלת מ"מ
מהני זה יאוש וגבי עבד משמע
בהשולט (גיטין דף לט:) דמהני ביה יאוש
אע"ג דליתקש לקרקע ובשמעמין
דסיקריקון (פס דף נח:) אור"י דמוכח
נמי כן ונראה דמיידי שלא נתיישא
והוה מזי לפלוגי נמי בפרה ועלית
בין לפני יאוש בין לאחר יאוש אלן
מילתא דשכיחא נקט דבקרקע אלא
רגילין להמליץ בשטר ישראל גזלה שאם
לא יוכל להוציאה מידו משום דלא
צייט דינא ויציאנה מיד בנו:

יה דשמואל המוכר
חריות אין מעיד לו
פני בעל חובו ודוקא
ה וטלית לא מובעיא
בסתמא

הגחל קמא (סע דף נד:) כשעשה תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמת
והסב איירי בלא עשה תשובה: **אלא** בדרבין בר שמואל. ואיירי
בבביתא דוקא שלא באחריות דלא יכול להעיד על פה וטלית
ומילתא דשמואל איירי בכל ענין ורבותא נקט אפי' שלא באחריות:
עשה

לא הדר שמעון ומפיק לה מיינה דלוי ואילו נוגע צדוות וכוון
 י יאוש ציד גולן ושינוי רשות ציד לוקח דאפילו למאן דלמחר צפרק
 הלוקח שאין צו וכות כלל צעלעם הראשונים ולפיקר מעיד לו עליה
 מה ציאוש ושינוי רשות ואילו היה נועלה יהודה מלוי לא מפסיד
 נכחת לה אלא בגזל ראובן ומכרה ללוי אבל אם לא מכרה ללוי
 הגזל מיינה ואע"פ דלייזש והלכך אין מעיד שמעון לראובן
 ואילו ציד מיד יהודה לא מצי מפיק לה מחר מאחר שיכרזה ציד דין
 ואם בגזל ומכר. ולאשמעינן אלא דבגזל ומכר שי מילין צין מקרקע
 ושינוי רשות מועיל בקרקע דקרקע אינה נגזלת [וסבה ל:] ובמטלטלין
 לא [למ"ד בהגחל ב"ק סז] דשינוי רשות ואח"כ יאוש לא קניא אבל ציאוש
 מן הגזלן יכול הגזל דמיה: ופרכינן וסיפא נמי. אמאי מעיד לו
 דפרה וטעיה ולא ויציאה מיד לוי דהא קנייה בשינוי רשות שאחר
 שא לא נחמיב לו הגזל דמיה והלכך ניחא ליה דתיקו ציד לוי שיחזור
 ה לו לשמעון חלק בהך פרה וטעיה ולא היה גובה מראובן כלום
 דאפילו מדמיה מייזש דירשין פטורין מנשלים וכ"ש הלוקח דקנייה
 ציד מעיד דלא נוגע צדוות ואו: **אמילי אם ציו.** אע"פ
 ויגוס. כלומר דלא נסיח לפניה גזילה קיימת לאחר ציו פטורין
 קשינן לרב ששת דאוקמה לרישא בגזל ומכר משום סיפא ולוקמה ציוא.

עצמו ולשנות שיטתו בגזון שמכר אפילו לא מכר הגזון נמי אלא
פסא כגון ראובן שגזל מהם גזון ומית גזון ויורשו לוי בנו ואמא
היא דקרקע אינה נגזלת והדרא ליה מן הויורש משום הכי נוגע
דקיימא ארעא מיקום אבל בספא שגזל ראובן טלית או פרה משמעון
לא יואב ביד ראובן ושינוי רשות ביד לוי יורש דרשות וירן כרשות
וינת ויהי ד"ל לתנא למיתני גזול לוי בית והוריש לבנו וירן מעיד כ"ז
ליתני יורש ואבז שיטפא דמקאי ליה לרב ששת דמפרש ומוקי לה
אח"כ מתנא לה למיתני הוריש: **הניחא למ"ז**. בהגזול בתרא [ב"ק סא]
לוקא איכא יואב ושינוי רשות וקני דלוקא רשותא אחרימי היא ואילו
לא דהא שינוי רשות ליכא גבי יורש וכל היכא דליתא הדרא צע"ן
דלא הויא גזילה קיימת והלכך פטורין והלכך לא מיתוקמא לא ספא
דפרה וטלית לגזול אס תעמוד ביד יורש ונוגע צדעות הוא: **דרשות**
ין דמשמע אפילו גזילה קיימת: **מאי איכא למיתני**. ליתני גזל והוריש
וקני לה רב ששת: **ועוד קשיא ליה לאבאי**. במאי דמוקי לה רב ששת
למעיד עליו דאריך שהוא מעיד לו דהיינו לוקא ולא מצינו בגמרא

וְעַלֵּי מַעֲדָה עָלֶיהָ מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ חֹזֶרֶת לוֹ: אֲלָא כְּדִרְצִין בְּרַ שְׂמוּאֵל.
וְנֵאמָר הִבִּי כְּדִלְעִיל מִיֵּהוּ בְּרִימָא לֹאֻ בְּהִי אִיִּירִי אֲלָא בְּמוֹכֵר קֶרֶקֶ
אֲלָא וְקַמְעָרֵר דְּלֹא יַעֲדִי לוֹ הַמוֹכֵר לְנוֹקָה מִפְּנֵי שֶׁאֲחֵרִיּוֹ שֶׁל צֶעַל
דְּרֹד עֵלֶה צֶעַל חֹזֵב וְלֹא יִהְיֶה מוֹכֵר לוֹה רֶשַׁע וְלֹא יִשְׁלֵם [מֵהֶסֶל לֵן] וְכִנְגָה
וְנוֹגַע צַעְדוֹת הוּא אֲזַל בְּסִיפָא מִכֵּר לוֹ פֶּה וְטִלְיָה לְנוֹקָה אֲחֵרָא
שֶׁל בְּאֲחֵרִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֵין אֲחֵרִיּוֹת צֶעַל פֶּה עָלֵיו דְּלוֹה [הַהוּא] הַמוֹכֵר
צִי וְאֲחֵרִיּוֹת מִכֵּר לְאֲחֵרִים כְּדִרְבָּא וְאִשְׁתַּכַּח דְּלֹא נוֹגַע צַעְדוֹת הוּא:
בְּסַתְמָא

ואכל הכא שמעון ויהודה אינן צאין לדון זה עם זה אלא לוי ויהודה ומלוי הוא דמפיק לה יהודה מן הדין דהא ודאי לוי מגולן קנאה וכיון דמנן הדין אנו מחזיקין ליהודה כהאי שדה כשיבא שמעון ⁽⁶⁾ לריב עמו דיינינן אוקי תרי לבדדי תרי ואוקי ארעא כחוקת יהודה. והלכך אין ולקומה בגולן משום דמכר לו פרה מכר לו פרה ליה יאוש ושינוי רשות ליה לא תנא רישא נגד דמייאש מגופיה מדרבנן ⁽⁷⁾ דבמית גולן דתנן ⁽⁸⁾ והניח לפנייה פטורים הניחא למאן דאמר ⁽⁹⁾ לוקח דמי שפיר אלא ברשות לוקח דמי מאי ליה לאביי מפני שאחרת עליו מפני שהיא חזוהי מיבעי ליה אלא כדרב רבין בר שמואל מש' שדה לחבירו שלא עליה מפני שמעמידה בית או שדה אבל פ

בצעדות כדפירש והכי הוה ליה למיתני בצרייתא ת"ר גזל לו בית גזל לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו של גזול עליה דגזולן ופרקקין משום דבעי למיתני סיפא מכר לו פרה מכר לו עולים מעיד לו עליה דלא משכחת לה דמעיד לו עליה אלא בגזל ומכר כגון ששכר לו ראוין הגזול ללוי הלוקח אלא באחריות ואחא יהודה וקאמר שפמלוי היא מעיד לו שמעון הגזול לא היה הלוקח דלאו דיהודה היא דלשמשענייה לשמעון דאיישא בעודה צביה ראוין קודם שמכרה ללוי וק"י [ב"ק קד]. יאוש כדי לא קני יאוש ושינוי רשות קונה וק"י דאפילו אי מייתי גזול סהדי שגולה ראוין ממנו לא מפיק מלוי ודגזול צבאי מידי דכלאו הכי לא מאי מפיק לה מלוי. וכה"ג לא ראוין מעיד לו לראוין שכל זמן שהן ציד ראוין הגזול מאי מפיק שאינו של יהודה כי נוגע בעדות הוא דמיד ראוין מאי מפיק שצ"פ עדין ומשכח דלא משכח אלא לסיפא אלא בגזל ומכר תנא נמי למתטלטלי דבמקרקעי אינו מעיד דהו נוגע בעדות ומכרה ליה דאין לו ראוין מעיד דקנה לו לוקח ביאוש ושינוי רשות ולא תהדר ליה להאי מעיד אלא ושינוי רשות הכל מודים דקנה הלוקח ולא הדרא גזילה למרה אלא דגזול ללוקח ומפיק לה מיהודה ומוקי לה ביד לוי נהי דמיישא מגוס ראשון: **דמי מי מיישא**. בתמיה. וכי מוחל הוא לגזול דמי גזילה ויטול הדמים מראוין שאילו היה נוטלה היה יהודה בעדים נמצא שלא להלכך נוגע בעדותו הוא ואחאי מעיד: לא לריבא דמיס. גזול. והשתא ביאוש רשות דביאושא אפלו לדיה: **דסנ גזול כו'**. והניחא ששהנו בני עטמן מן הגזילה פטורין דליהבו לא גזול מדי: **והניחא דקנייה ביאוש ושינוי רשות אי נמי כשאלכום כדמוקי לה התם [ב"ק קא]:** ואם איחא דגזול ומכר מיירי וצדמית גזול א"כ מה ראה התנא ללמד גזול ומת וכיון דמת הוריש לבניו היה יכול למצוא חילוק בין רישא ויהודה וקמעטער לא ליליז שמעון ומסאד ללוי בן ראוין דלאו דיהיה בבעדותו הוא דאי מפיק לה יהודה מנייה דירש לא הדרא לשמעון דהיינו ומת וירשו לו בני ואחא יהודה וקמעטער מעיד לו שמעון עליה דגזול דמי ולא מיהדר לא לגזול לא פרה ולא דמיה ולא עליה נוגע גזול לו פרה והוריש כו'. והאי דקאמר ולוקמה ציורס לאו דוקא אלא בגזולן קאמר ולוקמה ציורס ומיהו ציורס לא מאי לאוקומה דהא קתני מבעלה דהך משנה רשות יורש דגזולן לאו כרשות לוקח מגזולן דמי דאילו יורש כרעיה דאצוה וכברשות גזולן מורישו דמי ולא קניה ביאוש גרידא ודך משנה דקתני והניח לפיכך פטורין מוקי לה התם כשאלכום לציורס דלא מאי למיתני ומעיד לו גזול ליורש עליה משום דהדרא לי לאוקמה. דקנייה יורש ואע"פ שגזילה קיימת דקתני והניח דכפיהם פטורין לאוקמה תני גזול ומכר בלא ממנו ממנו שפיר כיון דבמית גזולן ומכר והורכך לפרש מפני שאחריותו עליו מפני שאחריותו וחותם אחריותו עליו מפורש בן עליו דלוקח אלא עליו דמוכר מפני שגזולן מעיד לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שחזרת לו מכר לו פרה מכר ואחא לאשמועינן רישא דהך צרייתא ולא בגזול ומכר מיירי ואע"פ ששלו שהיה משועבדת לבעל חוב ומכרה ללוקח זה ואחא איניש מניח עליו דמוכר לגזול מערקע זה והלכך ניחא ליה דתיקן ביד הלוקח וקאמר ליה ליהוי ליה רשע שארי לא באחריות מכר לו והלכך אין ממנו אחריות מעלתו וקמעטער מעיד לו מוכר ללוקח עליה ובגזל שמכרה לגזול מתטלטלין ששעבד ומכר לאחרים אפילו עשאן אפסותיך לבעל

מסורת הש"ס

(א) צ"ק קי"א; (ב) [שס],
(ג) [לעיל מג.], (ד) צ"ל בעין
הדרא. רש"ש, (ה) צס"א ליתא,

הגהות הב"ח

(א) רש"ם ד"ה (נדר)
הקודם) ואז"ל וכו' כשיבא
שמעון לדין עמו כז"ל
והד"ל: (ב) תוס' ד"ה דוקא
וכו' אזל בקרקע אע"ג
דאיכא יאוש ושינוי רשות
וכו': (ג) בא"ד לדין מועיל
יאוש ושינוי רשות בקרקע:

מוסף תוספות

א. עיין ש"ך סימן ל"ו
ס"ק כ"ט. ב. והדין עמו
דאי יאוש מועיל בקרקע
מאי נפקא מינה במאי
דאינה נגזלת וכו'. תוס'
סוכה ל':

רבינו גרשום

ומקשה מאי
לאוקמה לה ברייתא בגזל
ומכר לוקמה בגזל לחוד.
כגון ארבעה שגול שגול
משמעון ואחר לו ומעשר
עלה דאיל שמעון ולעטר
עם עד אחד לדאסהו
לארובן דניהל של לו
לארובן דניהל של לשמעון
תיקום ברשות דראובן
הדורא להו הדינין פניה
אחיותיהו עליו על ראובן
שגולה ממנו שתיחיה לו
אי לא על סתירה לו
שמעון ומפני ליה לוי
לארובן בכח עדיו של לוי
שהשדה של ראובן איצטא
דמיית שמעון של ספר
דגננה מניה לא עם ספר
לה מניה דכאמר לעיל
דאמר ארעא הויאכאמיא
תיקום ביד לוי ולחכי
נגזל בעדות הווא: ומשני
בגזל לא מצא לאוקמה
בגזל בלא מכר שמעון
לוי למחנא פניה
דכו: דכספא לא מצא לא
מקמה אלא בגזל ומכר
דאמר מכר דמשה' על
לו הוה לוי יאוש בעל
של גזל דשמעניה על
אבדיו דמיאש ושני
רשות ביד דלוי. דאפי
לאמא דאמר איצטא
לא נפק מרשותיה דנגזל
הכיבא דאכא יאוש ושני
רשות מריו דנפק לא
מרשותיה דבעלם אשכח
אי כמעל לו עליה: אבל
הי לא מכר. דרדאי ארדא
ליה דלמי שני רשות
לא זגל לאסדוריו שות
דנגזע בעדות הווא משה'
אציטורן כח דאמר יאוש
ושני רשות לארדא לא
ולחכי בעל מניה דאן נגזל
אצטא. ויכין אצטא
למיית כסיסא גזל ומכר
דאכא שני רשות (א) פניה
לא מיאש שמעון קרע
קרע עזא גנולה ולחכי
נגזל דבר נתיא לוי
תיקום בידא דלוי הדורא
לוי. ומקשה וספר
שליט אמאי מעיז נה
דמפוח של שליט מיאש
הוואל דאכא יאוש שני
רשות מן דמי של שליט
מי מיאש חלו אבא בעב
ליה מני וגונע בעדותיה
דנתיא לוי הדיקום כשרותא
לדי לוי הוי' ללפרע לא
ראובן דמי וילתא דא הוה
מפני לא יהודה מן
ברייתא עדים הווא אמר
ליה ראובן לשמעון מה
לאה משקס אמא והאל
לא היתה שלל מני
הוה הווא שרתיא מני
לוי בכח עדיו שני של

(א) נראה ד"ל תני רישא נמי בגזל ומכר ואפ"ה לא מייאש וכו'.